

Statenfractie GroenLinks
Mevrouw H.I. Roijackers
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 614 11 15
info@brabant.nl
www.brabant.nl
IBAN NL86INGB0674560043

Onderwerp

Antwoord op uw vragen over pesticiden en fungiciden in Noord-Brabant

Datum

17 november 2015

Ons kenmerk

C2179394/3883008

Uw kenmerk

Contactpersoon

A.J.M. (Adrie) Geerts

Telefoon

(073) 681 25 74

Email

ageerts@brabant.nl

Bijlage(n)

Geachte mevrouw Roijackers,

Bij brief van 26 oktober 2015, ingekomen op 27 oktober 2015, heeft u namens de GroenLinks fractie schriftelijke vragen gesteld.

Wij beantwoorden deze vragen als volgt.

1. *Bent u bekend met de uitkomsten naar het onderzoek van Greenpeace naar bestrijdingsmiddelen vanuit de appel- en perenteelt? Hoe verhouden die zich tot de resultaten die u vanuit de Brabantse waterschappen krijgt over bestrijdingsmiddelen (en residuen) in het Brabantse grond- en oppervlaktewater?*

Antwoord: Ja, wij zijn bekend met de uitkomsten van het onderzoek van Greenpeace. Over de verhouding tot de resultaten van de waterschappen het volgende: de waterschappen zijn alleen verantwoordelijk voor het oppervlaktewater, niet voor bodem of consumentenproducten. De waterschappen moeten als waterbeheerder oorzaken voor eventuele normoverschrijdingen opsporen en aanpakken, bijvoorbeeld door gericht onderzoek bij bepaalde teelten. Vanwege de grote diversiteit aan teelten en de hoge analysekosten heeft de Unie van Waterschappen de taken hieromtrent verdeeld. Daarbij is afgesproken dat de Brabantse waterschappen zich richten op maïsteelt, akkerbouw en boomteelt. Emissies uit de fruitteelt worden onderzocht op onderzoekslocaties in Utrecht, Gelderland, Zuid-Holland en Zeeland. Wij hebben de resultaten opgevraagd bij de betreffende waterschappen. Het totaal aantal normoverschrijdingen bleek in 2014 te liggen op 8. In de vier jaar ervoor was het gemiddeld 10. Vijf stoffen werden zowel door de waterschappen als door Greenpeace aangetroffen. Zowel de waterschappen als Greenpeace troffen stoffen aan die niet in de fruitteelt zijn toegelaten. Daarbij zitten ook stoffen waarvan het zeer onwaarschijnlijk is dat ze in de fruitteelt worden gebruikt, zoals bodemherbiciden. Waarschijnlijk is dat

Bereikbaarheid met
openbaarvervoer: zie
www.brabant.nl/busentaxi

ze in belendende gewassen zijn gebruikt of met het slootwater zijn aangevoerd. Een kanttekening is overigens dat Greenpeace afbraakproducten (metabolieten) heeft meegeteld bij de 'moederstof'. Dit is niet gebruikelijk en in onze ogen niet terecht omdat bestrijdingsmiddelen geacht worden binnen een bepaalde (korte) periode af te breken. Bovendien zijn veel van deze metabolieten niet toxisch en gelden er geen normen voor.

Datum

17 november 2015

Ons kenmerk

C2179394/3883008

2. *Herkent u zich in de aanbevelingen van Greenpeace ten aanzien van normering, handhaving en stimuleren van alternatieven voor pesticidengebruik? Zo ja, wat betekent dit voor uw beleid, bijvoorbeeld in het nieuwe Provinciale Milieu- en Waterplan en de nieuwe Omgevingsvisie?*

Antwoord: Ja, voor zover het de rol van de overheid betreft. Dit blijkt ook uit het feit dat wij onze rol en ambities met betrekking tot bestrijdingsmiddelen hebben verwoord in het concept-PMWP dat onlangs ter vaststelling aan PS is aangeboden.

Het traject voor het opstellen van een Omgevingsvisie is onlangs gestart. De vaststelling vindt naar verwachting plaats eind 2018. In het traject bezien wij of er aanleiding is en mogelijkheden zijn om aanvullend op het Rijk beleid te ontwikkelen vanwege gezondheidsrisico's voor omwonenden door gebruik van bestrijdingsmiddelen in bepaalde teelten.

3. *Greenpeace vond in de bemonstering forse overschrijdingen (150% tot 300%) van de neonicotinoïden acetamiprid en thiacloprid, die in verband wordt gebracht met bijensterfte. Hoe zit het met deze stoffen in de Brabantse oppervlaktewateren? In geval van structurele overschrijdingen, is dit voor het College aanleiding om (extra) maatregelen te nemen in het kader van het provinciale Meerjarenprogramma Bijengezondheid?*

Antwoord: Ja, deze stoffen worden ook aangetroffen in de Brabantse oppervlaktewateren. Om een helder beeld te krijgen neemt de provincie periodiek het initiatief voor een gecoördineerde monitoringsactie samen met waterschappen, Rijkswaterstaat en drinkwaterbedrijven. Deze zogenoemde 'brede screening' is gericht op bestrijdingsmiddelen, biociden en opkomende stoffen in het grond- en oppervlaktewater. De laatste meetronde was in 2011-2012. Het eindrapport is u op 17 mei 2013 ter kennisneming aangeboden. Momenteel worden voorbereidingen getroffen voor een nieuwe 'brede screening' in 2016. De resultaten worden in 2017 gerapporteerd. Dan zullen ook weer uitspraken worden gedaan over trends en over eventuele structurele overschrijdingen.

Omdat er nauwelijks verband is tussen waterkwaliteit en bijengezondheid zien wij geen aanleiding voor extra maatregelen in het provinciale Meerjarenprogramma Bijengezondheid.

4. *Telers blijken, daartoe geprikkeld vanuit de supermarkten die alleen sturen op 'schone eindproducten', vooral vroeg in het seizoen nog veel pesticiden te gebruiken (hoogste van Europa), met alle gevolgen van dien voor*

de teeltomgeving. In hoeverre bent u met waterschappen en sectororganisatie(s) in gesprek over het terugdringen van emissies (drift en drainage) van pesticiden en fungiciden in grond- en oppervlaktewater?

Hoe staat het met de naleving van recent geïntroduceerde regelgeving voor duurzame gewasbescherming? Dit wil zeggen: teeltvrije zones van min. 50 cm, driftarme doppen/technieken, gecontroleerde reiniging en afspoeling, 75% driftreductie op hele perceel, verplichte geïntegreerde gewasbescherming (resistente rassen, biologische bestrijding, vruchtwisseling), verminderen puntemissies.

Datum

17 november 2015

Ons kenmerk

C2179394/3883008

Antwoord: Ja, al vanaf 1999 werken we samen met waterschappen en sectororganisaties aan het terugdringen van de emissie van bestrijdingsmiddelen. Dit heeft geresulteerd in succesvolle projecten als Actief Randenbeheer, Schoon Water Brabant en Samen werken aan een schone Maas. Ons voorstel aan PS is om dit beleid met het nieuwe PMWP voort te zetten. In het kader van de Dynamische Uitvoeringsagenda zijn we in gesprek met waterschappen en sectororganisaties over concrete acties voor de periode 2016 t/m 2021. Voor toezicht en handhaving zijn de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en de waterschappen verantwoordelijk. Bij de waterschappen betreft het controle op driftarme doppen, spuitvrije zones langs oppervlaktewater, emissies vanaf erf en uit kassen en gebouwen. Fruitteeltbedrijven worden in Brabant gemiddeld een keer per seizoen gecontroleerd. Dit is een relatief hoge frequentie t.o.v. andere bedrijfstakken.

De naleving van recent geïntroduceerde regelgeving wordt steeds beter. De maatregelen 'tenminste 50 cm spuitvrije zone' en 'tenminste 75% driftreductie' zijn op dit moment echter nog niet verplicht.

5. Bent u bekend met het advies van de nationale Gezondheidsraad over gewasbescherming en omwonenden (concept-rapport juli 2013, definitief rapport januari 2014)? Bent u bekend met de Kamerbrief van staatssecretaris Mansveld naar aanleiding van dit advies? Bent u er bekend mee (of bent u voornemens u erover te laten informeren) of en hoe de Brabantse waterschappen invulling geven aan de maatregelen (d) en (e) om de blootstelling van omwonenden te verlagen, te weten (d) versterkte handhaving en (e) aanscherping spuitvrije zones en afstandseisen?

Antwoord: Ja, wij zijn bekend met het advies van de Gezondheidsraad en de reactie van de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu. Wij zijn ook bekend met de kamerbrief¹ van 18 mei 2015 van de staatssecretaris over de voortgang van het RIVM-onderzoek en het ontbreken van een wettelijke basis om nu al maatregelen te nemen zoals spuitvrije zones. Daarom zal de staatssecretaris in overleg treden met de industrie en de agrarische sector over het nemen van maatregelen.

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2015/05/18/stand-van-zaken-toezeggingen-omwonenden-en-het-gebruik-van-gewasbeschermingsmiddelen>

Het nemen van maatregelen om blootstelling van omwonenden te voorkomen hoort niet tot het takenpakket van de waterschappen. De waterschappen zijn niet bevoegd om ter bescherming van omwonenden spuitvrije zones aan te scherpen of afstandseisen te stellen.

Datum

17 november 2015

Ons kenmerk

C2179394/3883008

6. Bent u bekend met het blootstellingsonderzoek en bevolkingsonderzoek dat in opdracht van Mansveld door RIVM wordt uitgevoerd, een opdracht die het Rijk heeft gegeven omdat er nog geen deugdelijk Europees onderzoek is verricht naar gezondheidseffecten van (grootschalig) gebruik van pesticiden en fungiciden in de landbouw en we ons tot nu toe moeten baseren op onderzoek uit de (veel dunner bevolkte) Verenigde Staten?

Zo ja, in hoeverre is de provincie Brabant, de Brabantse sectororganisatie(s), de waterschappen, GGD-en en/of Brabanders (individuele agrariërs en omwonenden) bij dit onderzoek betrokken? Mocht Brabant (nog) niet aangesloten zijn op het RIVM-onderzoek, bent u van plan hierop aan te dringen? Draagt de provincie financieel bij aan het onderzoek?

Antwoord: Ja, wij zijn bekend met het blootstellingsonderzoek dat in opdracht van de staatssecretarissen van IenM en van EZ wordt uitgevoerd en de gezondheidkundige verkenning die in opdracht van de minister van VWS wordt uitgevoerd.

De provincie Noord-Brabant en andere Brabantse organisaties zijn op dit moment niet betrokken bij dit onderzoek. Voor het uitvoeren van veldmetingen voor het blootstellingsonderzoek worden locaties gekozen door het onderzoeksconsortium onder leiding van het RIVM. Wij hebben voldoende vertrouwen in de opdrachtgevers en onderzoekers met betrekking tot het kiezen van representatieve onderzoekslocaties en zullen dat proces niet beïnvloeden. De provincie draagt niet financieel bij aan dit onderzoek.

7. Bent u ermee bekend dat er sinds augustus 2014 geen (publiekelijke) informatie over dit onderzoek is bekendgemaakt? Bent u ermee bekend, zoals Greenpeace schrijft, dat de resultaten van het onderzoek – door trage financiering van de overheid – pas in 2021 bekend worden gemaakt? Is dit voor u reden om er bij de staatssecretaris aan te dringen op snellere voortgang van het onderzoek en er eventueel financieel aan bij te dragen, mede in het belang van de gezondheid van boerenfamilies, loonwerkers, omwonenden en recreanten in het Brabantse buitengebied?

Antwoord: Nee, informatie is beschikbaar via de website www.bestrijdingsmiddelen-omwonenden.nl en de bij antwoord 5 aangehaalde kamerbrief van 18 mei 2015. Deze spreekt over een gefaseerde opzet, waarbij eerst de bollenteelt en vervolgens de fruitteelt wordt onderzocht. Het onderzoek bij de bollenteelt heeft een looptijd tot en met 2018 en de resultaten zullen daarna bekend worden gemaakt. Aan de hand van de uitkomsten wordt het onderzoek bij de fruitteelt opgezet.

Wij wachten de resultaten van het onderzoek naar de bollenteelt af en zullen ons daarna beraden over onze eventuele rol. Overigens richt het onderzoek zich alleen op risico's voor omwonenden (inclusief agrarische families). Risico's voor de gebruiker worden vastgesteld in het kader van de toelatingsprocedure voor gewasbeschermingsmiddelen en zo nodig afgedekt met voorgeschreven beschermingsmiddelen voor de toepasser.

Wij zien geen reden om aan te dringen op versnelling van het onderzoek of om financieel bij te dragen.

Datum

17 november 2015

Ons kenmerk

C2179394/3883008

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

voorzitter,

secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk mw. ir. A.M. Burger